

*Володимир Литвин*



Християнин як віруюча людина живе у світі згідно з Христовою благовістю. Разом із тим християнство розвивається в межах тієї чи іншої держави, законодавство якої намагається створити необхідні сприятливі умови для життя громадян.

Водночас впродовж років, відколи християнство з'явилося на світовій арені як релігія, ми ставали свідками певних колізій та казусів, які траплялися у стосунках між вірними Христової Церкви та очільниками держав. І тоді виникає питання: а як зберегти віру в Єдиного Бога, якщо держава, в якій ти живеш, вороже налаштована до християнства або ж, припустимо, лояльна, але укладає такі закони, які суперечать християнському вченню?

Для відповіді на це питання потрібно поринутися у далеке минуле, коли християнство тільки-но починало набирати обертів у могутній Римській імперії. Перші три століття були сумними для християн, адже це був для них жорстокий час переслідувань та покарань зі сторони імперії. Вірні послідовники Христа, які не злякалися вістря меча та обуха сокири язичників, ховалися у так званих катакомбах, підвальних приміщеннях, де спільно молилися Богу за кращу долю. В часі цих переслідувань були моменти затишшя, коли той чи інший імператор давав дозвіл християнам мирно жити. Але деякі імперські закони були для християн неприпустимими. Наприклад, коли римляни дозволяли християнам поклонятися своєму Богові, але разом із тим закликали поклонятися і їхнім поганським божкам. Звичайно, що недотримання такого закону суворо каралося, через що християни потрапляли у чергову халепу.

У 313 році імператор Костянтин, який став очевидцем Божого чуда, зупинив переслідування християн, оголосивши по всій імперії християнство державною релігією. Це був колосальний подарунок Бога, адже відтепер усі мешканці імперії мали можливість почути відкрито Божу істину. Християни отримали можливість свobodно проповідувати

Христове вчення та наvertати язичників.

Однак час зробив своє. Позаяк християнство як релігійна течія стало структурою держави, остання мала неабиякий вплив на його розвиток. Дійшло до того, що держава вдавалася до різних маніпуляцій у Христовій Церкві. Наприклад, намагання держави повністю підпорядкувати собі управління Церквою; випадки, коли деякі чиновники без відповідної підготовки через державний тиск ставали єпископами тощо. Це, безумовно, залишило негативний слід у Христовій Церкві. Згодом на християнство чекали чергові випробування через надмірне втручання держави.

Наша Київська Церква, сягаючи своїм корінням Святоволодимирового Хрещення 988 р. Б., уклала Берестейську унію із Римським Апостольським Престолом у 1596 році та стала називатися Унійною Церквою. Така назва проіснувала до другої половини XVIII ст., а опісля за указом цїсарівни Терези була перейменована на Українську Греко-Католицьку Церкву. Від початків вона мала різні стосунки з державою. Одним із випробувань для нашої УГКЦ став період панування Радянського Союзу у XX ст., наповненого пропагандистським тоталітарним змістом та цілковитим атеїзмом. Відповідно місця в цьому безбожному середовищі для нашої Церкви не знайшлося. Розпочалися часи, подібні до часів переслідувань християн у Римській імперії I–III ст. Наша Церква потрапила у пастку і єдиним виходом для вірних стала еміграція за кордон або ж життя в підпіллі.

Разом із тим Радянський Союз дав дозвіл на існування Російської Православної Церкви, яка цілковито була поглинута і контрольована тоталітарною системою. У 1946 році відбувся Львівський псевдособор для ліквідації УГКЦ. На цьому «соборі» не було жодного єпископа УГКЦ. Духовенство УГКЦ зазнало нищівного тиску – єпископат і деяких священників відправили на заслання, більшість з них не повернулися живими. Певна когорта духовенства пристала до лона РПЦ, а інша – залишилась вірною УГКЦ, переховуючись у підпіллі понад 40 років. Важкі часи настали для вірних нашої Церкви, яким потрібно було зберегти віру в Бога перебуваючи в лоні лютого звіра. Завершенням цього сумного періоду стали переломні події кінця 80-их рр. XX ст. 17 вересня 1989 у Львові відбувся багатотисячний молитовний похід до Собору Святого Юра з вимогою легалізації УГКЦ в Радянському Союзі. Це стало свідченням того, що християни впродовж багатьох років неволі не затратили найціннішого скарбу у своєму серці – віри в Бога. За два роки тоталітарна система зазнала повного краху, а це дало можливість нашій Церкві дихати на повні груди.

Цього року наша Церква святкує 30 – ліття з дня виходу з підпілля. І хоч сумні часи вже

позаду, перед Церквою з'являються нові виклики, які потребують второпного рішення. Церква мирно живе з державою, не втручаючись у політику і не займаючись мирськими справами. Церква радше дає поради або ж висловлює свою думку щодо тієї чи іншої ситуації, яка складається в державі. Подібно і держава не має втручатися у життя Церкви. Церква і держава є автономними кожна у своїй царині і не підпорядковуються одна одній: ні Церква – державі, ні держава – Церкві.

Катехизм УГКЦ наголошує, що «згідно з християнським суспільним вченням кожен член суспільства має моральні зобов'язання перед державою. Вони полягають у виконанні громадянських обов'язків громадянина держави [...]. У демократичному устрої всі громадяни є відповідальними за загальний добробут як на рівні місцевої громади, так і на рівні регіону та всієї країни». Однак інколи держава висуває такі закони, які не мають нічого спільного з християнством, а тому часто виникає гостра суперечність, яка супроводжується прийняттям державою законів про розлучення, аборти, гомосексуальні подружжя, евтаназію, смертну кару і т. д. У сучасному світі великих обертів набирає гендерна ідеологія, яка фактично заповонила західну Європу. Ця антинаукова і помилкова ідеологія пропагує свободу у виборі статі-гендеру, яких на даний момент її прихильники налічують більше 50-ти. Це означає, що кожен може собі обрати таку роль у житті, яка до вподоби, незалежно від того, яка стать йому була дарована від Бога.

У таких випадках, коли християнин постає перед вибором слухатись державного, людського закону, чи Божої заповіді, його мають надихати приклади з церковної історії. Християни, які не зрадили своєї віри, а поступали по Божій совісті, не втратили нічого. Церква, незважаючи на переслідування, вистояла. Істина перемогла. Якби випробування держава не готувала для вірних Христової Церкви, завжди потрібно діяти згідно нашої совісті, яка є сформована на основі Христового вчення. Водночас слід робити все можливе, щоб виховувати та скеровувати побожність своїх співгромадян до Бога, вимагаючи від законотворців поважати християнські цінності та втілювати їх у суспільне життя. Коли ж відбудеться симфонічне поєднання зусиль церковної та державної структур без поглинання одне одного, тоді суспільство набиратиме богоцентричного спрямування і зможе реалізувати Божий задум щодо преображення світу.

Володимир ЛИТВИН, Обов'язки християнина перед державою // СЛОВО №3 (79)